

U s n e s e n í

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Holejšovského a soudců JUDr. Jaroslavy Vlčkové a JUDr. Olgy Římalové v právní věci žalobce : **Palma - Žertvy, s.r.o.** se sídlem Praha 8, Heydukova 13, IČ 49703218, zastoupeného JUDr. Zdeňkem Jankovským, advokátem se sídlem Praha 1, Karlovo náměstí 24 proti žalované : **Renata K.**, bytem xxx, zastoupené JUDr. Janem Matějčíčkem, advokátem se sídlem Kolín, Politických vězňů 98, o vyloučení společníka - žalované ze společnosti, k odvolání žalované proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12.prosince 2003 č.j. 1 Cm 31/2003 - 16, t a k t o :

I. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12.prosince 2003 č.j. 1 Cm 31/2003 – 16 **s e p o t v r z u j e .**

II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradu nákladů odvolacího řízení k rukám právního zástupce částku 10.150,- Kč, do tří dnů od právní moci usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se domáhal vyloučení žalované coby společnice žalobce - společnosti s ručením omezeným. Předmětná společnost vznikla v roce 1993, v užívání od vzniku měla nebytové prostory v přízemí domu v Heydukově ulici č.13, Praha 8, byl v nich umístěn denní bar, výčep vína a trafika. Nebytové prostory představovaly i sídlo společnosti, bylo zapsané v obchodním rejstříku. Ode dne 31.5.1995 bylo užívání prostor zformalizováno písemnou smlouvou o nájmu předmětných prostor. V souvislosti s řízením o rozvod manželství manželů K. - Jiří K. byl druhým, 50% společníkem žalobce, přestala žalobkyně o společnost projevovat zájem. V dopise ze dne 23.7.2001 žalovaná vyzvala žalobce, aby dům vyklidil. Dne 18.9.2002 a 25.1.2003 vnikla žalovaná do prostor užívaných žalobcem, požadovala jejich vyklizení. V důsledku oznámení žalované dodavateli elektrické energie ze dne 7.3.2003 došlo k odpojení dodávky elektrické energie do provozovny, což znamenalo dvoutýdenní nemožnost užívání. Dne 2.5.2003 byly na pokyn žalované vyměněny všechny zámky v žalobcem užívaných prostorách. Žalobce se tak vinou jednání společnice ocitl bez místa k podnikání, ztratil zisk a vznikly mu škody. Žalobce byl nucen na žalovanou podat žalobu o zpřístupnění nebytových prostor. Ačkoli byla žalovaná dopisem ze dne 22.8.2003 kromě výzvy k nápravě, vyrozuměna o možnosti vyloučení ze společnosti, pronajala místnosti, jež měl užívat žalobce, jinému subjektu. Podle žalobce žalovaná porušila svůj závazek daný svojí účastí ve společnosti pomoci společnosti k jejímu růstu.

Podle žalované nemá jako společnice žalobce podle zákona ani společenské smlouvy povinnost zajišťovat žalobci místo pro provozovnu. Pokud tak činila, činila tak dobrovolně, následně pak žalobce podnikal v její nemovitosti bez jejího souhlasu a proti její vůli. Skutečnost, že žalovaná je vlastnící domu, v němž žalobce podnikal, jí nemůže být k tíži, nerozšiřuje její povinnosti coby společníka žalobce. Žalobce nereagoval na výzvy žalované k dohodě o skončení užívání předmětné nemovitosti. Svůj původní souhlas s užíváním nebytových prostor v domě žalovaná dopisy ze dne 23.7.2001 a 24.9.2001 odvolala a vyzvala žalobce k vyklizení domu, což neučinil. Od ledna 2001 neplatil žalobce žádnou úhradu za užívání předmětné nemovitosti.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 12.prosince 2003 č.j. 1 Cm 31/2003 - 16 vyloučil žalovanou Renatu K. ze společnosti Palma - Žertvy, s.r.o. a uložil jí povinnost zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení částku 11.225,-Kč. Soud prvního stupně "v posuzovaném případě nemohl odhlédnout od okolností, za nichž bylo společné podnikání Jiřího a Renaty K. v druhé polovině 90.let a po roce 2000 provozováno, že totiž vnitřní vztahy společníků byly nepochybně významně určovány jejich manželským poměrem a že zánik manželství vedl pak též logicky ke krizi poměrů společníků, že se výrazně projevují nedostatky právního uspořádání umístění provozu společnosti do nemovitosti žalované, jakož i jejich zřejmě nedořešené majetkové souvislosti". "Řešení vnitřních otázek poměrů rovnocenných společníků bylo porozvodovým napětím v jejich vztazích zcela paralyzováno". "Žalovaná si při realizaci své svépomoci vyklizování žalující společnosti musela být vědoma, že znemožňuje dosavadní obchodní činnost společnosti, z tohoto úhlu pohledu se zachovala proti smyslu existence své účasti ve společnosti, jejíž další podnikání a další osud byly již jen závislé na úkonech Jiřího K.". "Šlo tak ve svém důsledku z její strany o jednání proti společnosti a soud proto návrh shledal důvodným jako jediné možné právem dovolené vyústění řešení konfliktu vztahu společníků v žalující společnosti".

Proti usnesením soudu prvního stupně podala žalovaná v zákonné lhůtě odvolání s tím, že z provedených důkazů nevyplývá, že by žalovaná své povinnosti vůči společnosti nějakým způsobem porušovala. Odvolatelka poukázala na dosavadní judikaturu, akcentující to, že pro tak zásadní, konstitutivní rozhodnutí soudu jako je rozhodnutí o vyloučení společníka společnosti s ručením omezeným musí být splněny podmínky porušování povinností společníka závažným způsobem, popřípadě opakovaně či soustavně. Důkazní břemeno spočívá na žalobci. Znovu poukázala na neexistenci nájemního vztahu a z ní vyplývající svépomoc. Odvolatelka navrhla změnit usnesení soudu prvního stupně a žalobu zamítnout.

Žalobce s k odvolání vyjádřil podáním soudu došlým dne 3.3.2004 s tím, že žádný z odvolacích důvodů jmenovaných odvolatelkou dán není. Dle jeho názoru má ust. § 149a obch.zák. na mysli právní povinnosti obecně. Navrhl potvrzení rozhodnutí soudu prvního stupně.

Odvolací soud projednal odvolání a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

V řízení bylo jako nesporné doloženo, že žalovaná a Jiří K. jsou společníky žalobce - společnosti Palma - Žertvy, s.r.o. a že sídlo společnosti je od jejího vzniku v obchodním rejstříku zapsáno na adrese Praha 8, Heydukova 13. Není také sporu o tom, že nemovitost, v němž se sídlo nachází, je ve vlastnictví žalované. Je tedy zřejmé, že sídlo společnosti bylo vytvořeno (do obchodního rejstříku) zapsáno se souhlasem žalované. Prokázáno v řízení rovněž bylo, že dne 31.3.1995 byla mezi žalobcem coby nájemcem a žalovanou coby pronajímatelkou uzavřena smlouva o nájmu nebytových prostor představujících sídlo a zároveň provozovnu společnosti. Co se týče doby nájmu, je v ní uvedeno "tato smlouva je uzavřena na dobu neurčitou, minimálně však do 31.12.2007". Žalobce byl tedy přinejmenším v dobré víře, že na základě této smlouvy je oprávněn předmětnou nemovitostí užívat, a jak ani žalovanou nebylo rozporováno, minimálně od roku 1995 do roku 2000 se strany smlouvou řídily resp. žalovaná umožnila užívání pronajatých nebytových prostor žalobcem bez problémů. Jednostranné projevy vůle žalované - zpětvzetí souhlasu se sídlem společnosti ze dne 18.9.2001, dopis jejího zástupce žalobci ze dne 23.7.2001, další výzva ze dne 24.9.2001, jsou z hlediska oprávněnosti užívání předmětných prostor žalobcem irelevantní, neboť samy o sobě nemohou způsobit zánik jeho nájemního práva. Pakliže se stalo sporným, a to v roce 2001 zjevně v souvislosti s rozvodem manželů K., zda je nájemní smlouva platná resp. zda nájem trvá či nikoli, či zda mají být prostory vyklizeny, je k řešení této otázky oprávněn soud, pakliže se strany právního vztahu samy nedohodnou. Dohodu o ukončení nájmu pronajímatel a nájemce neuzavřeli resp. taková skutečnost nebyla ani tvrzena, ani soudu doložena. Naopak při jednání odvolacího soudu bylo žalovanou sděleno, že u soudu byla podána žaloba na vyklizení předmětných nebytových prostor žalobcem, o níž dosud nebylo pravomocně rozhodnuto. Jednání žalované směřující k vyklizení nebytových prostor užívaných žalobcem, za situace, že nebylo soudem pravomocně rozhodnuto o povinnosti vyklidit tyto prostory, případně o neplatnosti nájemní smlouvy zajišťující žalobci právo užívat tyto prostory do roku 2007, bylo jednáním v rozporu s právem, nepožívající zákonné ochrany. Nejednalo se o svépomoc ve smyslu § 6 obč.zák., ale naopak činností žalované bylo zasaženo do užívacích práv žalobce.

Podle § 149 obch.zák. se společnost může u soudu domáhat vyloučení společníka, který porušuje závažným způsobem své povinnosti, ačkoliv byl k jejich plnění vyzván a na možnost vyloučení byl písemně upozorněn. S podáním tohoto návrhu musí souhlasit společníci, jejichž vklady představují alespoň jednu polovinu základního kapitálu. V daném případě byl udělen souhlas společníkem K., jak ostatně nerozporuje ani žalovaná, přičemž s ní lze souhlasit v tom, že není nutné, aby o souhlasu rozhodovala valná hromada. Na té by navíc vylučovaný společník beztak nebyl oprávněn vykonávat hlasovací práva (§ 127 odst.5 obch.zák.). Bylo prokázáno, že žalovaná bylo písemně vyzvána k plnění svých povinností (spočívajících minimálně v tom, aby společnosti nepůsobila újmu) a písemně upozorněna na možnost vyloučení ze společnosti (dopisem žalobce ze dne 22.8.2003, což žalovaná nezpochybnila.

Zásadní v dané věci je, zda se žalovaná dopustila závažného porušení povinností společníka společnosti s ručením omezeným či nikoli. Je pravdou, že společenská smlouva předmětné společnosti výslovně neobsahuje žádný výčet povinností společníků (vyjma ručení a povinnosti splacení vkladu), a že jen ztěžlí lze společníka vyloučit za porušení jakékoli povinnosti stanovené právními předpisy. Musí jít o porušení jeho povinností ve vztahu ke společnosti, v níž je společníkem. Předmět podnikání žalobce- společnosti je hostinská činnost a koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej, jak je zapsán v obchodním rejstříku a určen v čl. 3 společenské smlouvy. Podpisem společenské smlouvy vyjádřila žalovaná s tímto souhlas. Nebylo ostatně rozporováno ani tvrzení žalobce, že tato činnost, tedy naplňování činností předmětu podnikání společnosti, byla realizována v předmětných nebytových prostorách v domě ve vlastnictví žalované. Ze samotné podstaty účasti společníka ve společnosti s ručením omezeným vyplývá, že je na činnosti společnosti zainteresován minimálně svým vkladem a očekáváním zisku, a že i jeho cílem je směřování společnosti k naplnění činností předmětu podnikání. Nejenom cílem společnosti, ale i jejích společníků je tedy úspěšné podnikání společnosti, tedy zvyšování zisku, zmenšování ztrát, možnost rozvoje společnosti. Jednání žalované bylo v rozporu s tímto cílem. Svým protiprávním jednáním, kdy žalobci komplikovala a později i znemožnila užívání nebytových prostor, ztížila a po určitou dobu i znemožnila realizaci činností předmětu podnikání společnosti a tím i dosažení jejího základního cíle. Porušila tak svojí povinnost danou zákonem, neboť namísto aby přispívala k rozvoji společnosti nebo přinejmenším umožnila její činnost, tuto činnost, podnikání v rámci předmětu podnikání znemožňovala, a to opakovaně resp. soustavně. Společnosti tak svým jednáním škodila.

Samozřejmě, že je nutné oddělit postavení majitele nemovitosti a postavení společníka společnosti, jež má v této nemovitosti sídlo a provozovnu. Majitel nemovitosti nemá jen proto, že je zároveň společníkem společnosti, žádnou povinnost umožnit společnosti užívat svůj dům. Nicméně dokud společnosti svědčí právní titul k užívání části takové nemovitosti resp. dokud soudem nebylo rozhodnuto, že právní titul je neplatný (a společnost je povinna nemovitost vyklidit), není majitel domu oprávněn činit takové úkony, jímž by společnosti fakticky znemožňoval činnosti v pronajaté části nemovitosti, a pokud tak činí, jde o protiprávní jednání mající dopad i na jeho účast ve společnosti.

Podle odvolacího soudu bylo v daném případě prokázáno, že žalovaná porušila své povinnosti společníka žalobce - společnosti s ručením omezeným, a že byly splněny podmínky pro její vyloučení, dané zákonem (§ 149 obch.zák.). Odvolací soud proto podle § 219 o.s.ř. potvrdil usnesení soudu prvního stupně jako věcně správné.

O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle § 224 odst.1 a § 142 odst.1 o.s.ř. tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradu nákladů odvolacího řízení k rukám zástupce částku 10.150,- Kč, do tří dnů od právní moci usnesení, neboť žalobce měl plný úspěch ve věci. Výše nákladů je dána podle § 7 písm.g) vyhl.č. 484/2000 Sb. odměnou za právní zastoupení ve výši 10.000,- Kč a dvěma náhradami hotových výdajů po 75,- Kč.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí není přípustné odvolání, dovolání je přípustné, jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že jde o rozhodnutí, které má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Dovolání lze podat do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Městského soudu v Praze.

V Praze dne 3.února 2005

JUDr. Josef H o l e j š o v s k ý, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: